

denariorum publicorum quæ attribuuntur pseudo-ministris, non habentur uti complices hæresis. Abstineant vero necesse est a concedendis favoribus ad quos hæretici jus legale non habent, et a signo speciali honoris falso cultui impendendo; hæc enim, si non includant participationem hæresi, indicant et fovent aliquid deterius, indifferentiam nempe in causa religionis.

725. — VI° *Quis absolvere possit hæreticos, et quis modus servandus in illorum reconciliatione?*

I. Absolutio ab hæresi, non quidem mere interna, sed signo exteriori manifestata, reservatur jure communi S. Pontifici, in foro etiam interno: si vero crimen deductum fuerit coram tribunali Episcopi, seu spontanea confessione rei, seu denuntiatione, Episcopus dare potest absolutionem quæ suum effectum operetur in utroque foro, interno et externo.

Concilium Tridentinum tribuit Episcopi facultatem absolventi hæreticos (sess. xxiv, cap. vi, de *Reform.*). Sed huic decreto derogatum est constitutionibus SS. Pontificum qui casum hæresis sibi reservarunt. « S. Pius V et Gregorius XV, « de hac re interrogati, ait Benedictus XIV post Navarrum, « indubitanter responderunt nulli præter Papam hodie inter- « grum esse quemquam absolvere ab hæresi, etiam occultis- « sima, eo quod Papa per bullam *Cænæ* ejusmodi facultatem « sibi reservet. » (*De Synodo*, lib. IX, cap. iv, n° 9.)

Libri rituales Ecclesiarum Galliæ, ad recentiora usque tempora editi, hæresim reposuerunt inter casus simpliciter reser- vatos Episcopo; imo hæresis non reservabatur Episcopo in plerisque diocesisibus, si occulta remanserat. Utrum hanc praxim servare possint, aut eidem renuntiare teneantur, in solius S. Pontificis arbitrio positum est. Cæterum, non tanta est difficultas in praxi quantam supponunt nonnulli; præter quod enim S. Pontifex sollicite providet necessitatibus animarum, concedendo Episcopis amplissima indulta, tria sunt notanda:

1° Hæresis non reservatur S. Pontifici nisi ratione delicti, quod supponitur peccatum mortale, et ratione excommunicati-

tionis majoris huic delicto annexæ: quamobrem qui non obstinato animo, sed ex errore seu ignorantia hæresim professus est, non tenetur recurrere ad S. Sedem; nec tenetur etiam qui ignorabat censuram, quum, ex dicendis infra, excusetur a censuris qui illas non cognovit dum legem transgrediebatur. Poterit igitur absolvi ab Episcopo, vel etiam a presbytero, juxta varia statuta dioceseon. Hoc autem quam frequens contingit, nemo nescit.

2° Episcopus potest absolvere ab hæresi quando ad forum externum deducta fuit; vel hæreticus resipiscens coram illo sponte comparet. « Tam Inquisitor quam Episcopus, ait Bene- « dictus XIV, potest resipiscentem hæreticum, aut sponte co- « ram se comparentem, aut ad suum forum quoquo modo « deductum Ecclesiæ reconciliare, et pro utroque foro absol- « vere a censura in quam propter hæresim incidit... Quinimo « uterque potest pœnitentem hæreticum, postquam suos eju- « ravit errores, ad simplicem confessarium remittere ut ab eo « absolvatur, eamque absolutionem, licet a confessario datam « in foro sacramenti, prodesse etiam in foro externo, a cujus « jurisdictione promanat, recte observat Thomas Del Bene. » (Loco citato, n° 3.)

3° Tandem plures versantur in absoluta vel morali impossibilitate adeundi S. Pontificem, quo casu non tenentur, juxta probatos auctores, dirigere epistolas ad curiam Romanam, sed possunt absolvi a suo Episcopo (n° 795).

II. Quando hæreticus ad Ecclesiam catholicam regreditur e secta in qua baptizatus fuit, accurata inquisitione opus est de valore sacramenti, an rite, servatis conditionibus substantialibus materiæ, formæ, atque ministri, collatum sit. Si res dubia videatur, baptismum iterare oportet sub conditione; et, peracto baptismo, neophytus debet sua peccata confiteri sacerdoti ad obtinendum sacramentalem absolutionem, quæ necessaria est si forte baptismus, in secta hæreticali collatus, validus fuerit.

726. — VII° *Quid sit schisma; quas pœnas jus canonici-*

cum statuerit in schismaticos; quatenus vetitum sit cum schismaticis communicare?

I. Schisma est voluntaria separatio ab unitate Ecclesiæ catholicæ; quapropter, cum Sancta Sedes Petri sit centrum unitatis catholicæ, qui se ab ea sejungunt, obedientiam et subjectionem Romano Pontifici denegando, sunt schismatici. Schismatici etiam nuncupantur, at sensu minus stricto, qui se a suo proprio Episcopo, communionem cum Apostolica Sede habente, separant eique subesse recusant.

Schisma duplex distinguitur: *simplex*, si schismatici nullum dogma fidei catholicæ impugnent, et *errori mixtum*, si perversum dogma habeant. Vix ullum fuit schisma quod non infererit hæresis.

II. Schismatici iisdem pœnis subjacent quibus hæretici; sunt nimirum excommunicati jure communi, privati sepultura ecclesiastica, et omni officio ac beneficio destituendi.

Qui ordines a schismaticis susceperunt sunt ipso jure suspensi, et inhabiles ad officia ecclesiastica adipiscenda, donec schisma abjuraverint et Ecclesiæ sint reconciliati. Hujusmodi ordinationes dicuntur idcirco *irritæ* quod nullum jus ordinatis tribuant sacros ordines sacrilege susceptos exercendi. (Cap. *Quod a prædecessore*, 1, et cap. *Fraternitati tuæ*, 2, DE SCHISMATICIS.)

Cum Pius VI condemnasset *Constitutionem civilem cleri Gallicani*, qua politicus hominum cœtus proprio jure præsumperat immutare universalem Ecclesiæ disciplinam et ordinem hierarchicum evertere, nova circumscriptione provinciarum, dioceseon et parochiarum, novaque ratione inducta pro electione atque institutione Episcoporum, hæc simul declaravit: « Ut gliscenti schismati obicem opponamus... Nos consiliis inhærentes venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, et votis obsecundantes totius episcopalis cœtus Ecclesiæ Gallicæ..., Apostolica potestate in primis edicimus ut quotquot sunt Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, parochi, vicarii,...

« qui civicum juramentum pure et simpliciter, prout a conventu nationali præscriptum fuit, emiserunt, errorum omnium venenatum fontem et originem, catholicæque Gallicanæ Ecclesiæ mœroris præcipuam causam, nisi intra 40 dies retractaverint, a cujuscumque ordinis exercitio sint suspensi, et irregularitati obnoxii, si ordines exercuerint.

« Declaramus item ac decernimus nefarias eorundem (Episcoporum juxta constitutionem civilem) consecrationes fuisse, et esse omnino illicitas, illegitimas, sacrilegas; ac proinde eosdem omni jurisdictione ecclesiastica carere, atque ab omni exercitio episcopalis ordinis esse suspensos... Pariter declaramus suspensos esse ab exercitio sacerdotalis, seu cujuscumque alterius ordinis, eos omnes qui in execrandis hujusmodi consecrationibus opem, operam, consensum et auxilium præstiterunt... Qui ab ipsis fuerint ecclesiasticis ordinibus initiati, noverint suspensionis vinculo se obstrictos, et si susceptos ordines exercuerint, irregularitati etiam fore obnoxios...

« Qua majori, uti nobis licuit, benignitate, declaravimus hucusque canonicas pœnas inflictas ut mala hactenus perpetrata emendentur... Si fiet unquam, ut nostræ monitiones, quod Deus avertat, in irritum sint recasuræ, sciant nostræ mentis non esse illos a gravioribus iis pœnis liberare quibus per canones subjiuntur, sibi que certo persuadeant, se per Nos anathemati subjectos iri. Nosque illos anathemate percussos Ecclesiæ universæ denuntiaturus, tanquam schismaticos, a communionem Ecclesiæ, nostraque, segregatos. » (Breve *Charitas*, die aprilis 1791.)

III. Communicatio cum schismaticis in divinis iisdem etiam regulis vetatur ac communicatio cum hæreticis. Ut illarum accommodatio ad statum Ecclesiarum Galliæ tempore perturbationis manifestior esset, Pius VI præscripsit dari Episcopis, presbyteris, cunctisque fidelibus instructionem exaratam super quibusdam quæstionibus S. Sedi propositis.

Ex responsis datis in prælaudata instructione sequitur :
 1° Licitum non fuisse adire presbyterum *juratum* pro sacramento baptismatis, nisi in casu extremæ necessitatis, in quo non erat alius valens baptizare. 2° Non potuisse fideles adire parochum *intrusum* pro contrahendo matrimonio; unde si non suppeteret medium habendi presbyterum catholicum facultatibus opportunis ad hoc instructum, fideles debuerunt contrahere sine præsentia proprii pastoris. 3° Fideles potuisse in articulo vel periculo mortis, sacramentum pœnitentiæ recipere a sacerdotibus juratis ac etiam a parochis intrusis, deficiente quovis alio catholico sacerdote. 4° Fidelibus vetitum fuisse assistere, diebus etiam dominicis et festivis, sacrificio Missæ, aliisve officiis celebratis a presbytero, seu parochio, jurato.

Alia quæstio proposita erat : num liceret fidelibus genua flectere coram hostiis consecratis ab intrusis, ad quam responsum fuit affirmative, his vero additis : « Ne in hujusmodi cultu præstando immiscere se videantur catholici cum schismaticis, curabunt idem catholici occasiones declinare occursum schismaticorum, cum sacramentum deferunt. » (*Responsa data a Pio VI de consilio selectæ Cardinalium congregationis, 28 maii 1793.*)

Schismatici resipiscentes non excipiuntur nisi publice, id est coram pastore legitimo et debitis testibus, schisma ejurent, quando publice adhæserunt sectæ schismaticæ ab Ecclesia anathematizata; si vero non fuerint publice sectatores schismatis proscripti, sufficit ut confessarium necessariis facultatibus ad absolvendum a delicto schismatis instructum adeant, veram contritionem profiteantur vitæ antea actæ, ac se obsecuturos auctoritati S. Pontificis et sui Episcopi spondeant.

§ 2. *Delicta contra virtutem religionis.*

Delicta contra virtutem religionis sanctis canonibus specialiter

vetita, sunt præsertim : simonia, sacrilegium, magia, injuria ordinibus regularibus illata.

1° *De simonia.*

727. — I° *Quid sit, et quotuplex distinguatur simonia?*

I. Simonia, sic dicta a Simone mago qui voluit, oblata pecunia, obtinere a sancto Petro donorum supernaturalium communicationem, definitur communiter : *studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum, mediante pretio temporali*; seu quod in idem recidit : *rerum spiritualium, aut spirituali annexarum, permutatio cum temporalibus.*

Dicitur 1° *Rerum spiritualium, aut spirituali annexarum...* Res mere spirituales, quæ scilicet directe ordinantur ad sanctificationem animæ et ad ordinem divinitus constitutum in Ecclesia, sunt : 1° gratia interna, dona Spiritus sancti, sanctum sacrificium, sacramenta, sacramentalia, orationes communes et privatæ; 2° jurisdictionis ecclesiasticæ adeptio, et ejusdem jurisdictionis spiritualis exercitium in absolutione a censuris, in dispensatione super lege aut voto, in sacræ doctrinæ traditione, et alia hujusmodi; his enim omnibus applicantur verba Christi : *Quod gratis accepistis, gratis date.*

Res spiritualibus annexæ, eisdem diverse annectuntur. Aliæ scilicet existebant et suum proprium valorem habebant *antece-denter*, prius scilicet quam rei spirituali annecterentur, v. g., calix, oleum, corona deprecatoria, etc... Aliæ annectuntur *concomitanter*, aliæ *consequenter*. *Concomitanter*, si rei spirituali ita indivise uniantur ut ab ea separari nequeant et veluti cum ea in unum confundantur; v. g., tempus quod insumitur, seu labor intrinsecus qui impenditur in re sacra peragenda. *Consequenter*, si res temporalis oblineatur post rem sacram, adeo ut res spiritualis sit causa proxima assequendi bonum temporale, v. g., beneficium, redditus beneficii.

Quando autem dicimus res temporales spiritualibus annexas esse materiam simoniæ, non secus ac res mere spirituales, id

non absolute sed cum restrictione asserimus. Et quidem si de rebus *antecedenter* existentibus quæstio sit, vendi seu commutari possunt cum aliis rebus temporalibus absque vitio simoniæ, modo non augeatur illarum pretium ob rationem boni spiritualis, et hæc commutatio non prohibeatur jure canonico. Si de rebus *concomitanter* annexis agitur, canonistæ communiter docent tempus quod insumitur, et laborem intrinsecum qui impenditur in peragenda re sacra, vendi non posse, quia inseparabiliter uniuntur rei sacræ, nec habent pretium distinctum. Christus voluit res spirituales donari gratuito: eluderetur autem divina ordinatio, si subtili distinctione venderetur tempus, seu labor necessarius ad erogandum dona supernaturalia. Quoad res temporales *consequenter* annexas spirituali, regula generalis est reputari materiam simoniæ, si res spiritualis sit causa proxima eas assequendi: quapropter sanctus Gregorius edixit in Epistola ad Gallos: « Si quis dator, vel acceptor, Ecclesias, vel ecclesiastica beneficia, sub pecuniæ interventu susceperit, sive dando « emerit, sive accipiendo vendiderit, a Simonis non excluditur « perditione... Rationis ergo vigore cogitur, quod injuste receperit, restituere. » (Caus. I, quæst. III, cap. II.)

Dicitur 2º rerum spiritualium *cum temporalibus*... Commutare rem spiritualem cum alia re æque spirituali, preces, indulgentias, reliquias Sanctorum, non est simonia, quæ tunc solummodo adest quando bonum spirituale datur aut accipitur pro bono temporali. Quæ sint bona temporalia quæ vetat lex divina commutare pro spiritualibus, explicat sanctus Gregorius in cap. *Sunt nonnulli*, 114, caus. I, quæst. I: « Aliud est « munus ab obsequio, aliud munus a manu, aliud munus a « lingua. Munus quippe ab obsequio est subjectio indebite im- « pensa. Munus a manu pecunia est. Munus a lingua favor. « Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere excu- « tit manus, quando in divinis rebus, non solum nullam pecu- « niam, sed etiam humanam gratiam non requirit. »
Munus ab obsequio est, si quis donet rem spiritualem in pre-

tium obsequii temporalis indebiti; v. g., si præstet obsequium temporale pretio æstimabile, quale reputatur munus secretarii, nullo stipendio adductus sed promissione ipsi facta canonicatus, alteriusve beneficii vacaturi. Dicitur in cap. *Cum essent*, 12, de SIMONIA, promissionem factam clerico alicujus beneficii tribuendi, si promoveret certum negotium in curia Romana, *continere simoniacam pravitatem*.

Munus *a manu* reputatur res quævis pretio æstimabilis data, vel promissa in futurum, pecunia, remissio debiti, liber, etc...

Munus *a lingua* intelliguntur preces, adulationes, commendationes, quæ, ex pacto expresso aut tacito, interponuntur apud superiorem, seu alium quempiam. Apud homines preces hujusmodi seu commendationes, habentur aliquid pretio æstimabile. Simoniæ, igitur, reus esset Prælati qui, v. g., clerico canonicatum conferret ea conditione ut ab eo laudaretur atque commendaretur apud ministrum Principis, seu magnatem quempiam, a quo Prælati aliquid exinde sibi gratum obventurum sperat.

Dicitur 3º rerum spiritualium cum temporalibus *permutatio*: scilicet pactum expressum, seu implicitum, quo obtineatur res temporalis in commutationem rei spiritualis, uti sunt contractus innominati: *do ut des, facio ut facias*, etc..., quod in quæstione subsequenti enucleare debemus.

728.—II. Simonia dividitur, ratione modi quo committitur, in *mentalem, conventionalem, realem et confidentialem*; ratione juris quod violatur, in simoniam *jure naturali aut divino* vetitam, et in simoniam vetitam *jure ecclesiastico*.

Simonia *mentalis* est internus voluntatis actus quo aliquis rem spiritualem alteri confert, ea intentione ut illum obstringat ad reddendum aliquid temporale, aut vicissim. Canonistæ non pertractant de simonia mere mentali, quia, cum nullo signo exterius manifestetur, non est obnoxia pœnis jure canonico sancitis.

Simonia *conventionalis* est conventio externa, sive explicita

sive implicita, dandi spirituale pro temporali, aut vice versa; quæ quidem conventio, quamdiu non fuit opere externo consummata, non plectitur pœnis juris canonici.

Simonia *realis* est conventio opere externo consummata ex utraque parte, saltem inchoative; dum, v. g., ab uno res spiritualis data est, ab altero autem pars saltem pretii conventi soluta est.

Non requiritur ad rationem simoniæ realis, ut res utraque spiritualis et temporalis simul mutuo tradatur, sed sufficit si tradatur post tempus etiam longum. Simonia remanet conventionalis quamdiu non fit ex parte utraque traditio saltem inchoata rei; ex eo autem temporis momento quo traditio fit, peccatum consummatur, simonia evadit realis, et, quoad pœnas juris retrogreditur ad tempus pactionis præteritæ.

Simonia *confidentialis* locum habet in materia beneficii, quando scilicet aliquis beneficium ecclesiasticum alteri quocumque modo procurat, v. g., eligendo, præsentando, conferendo, vel in ejus gratiam resignando, cum pacto, sin expresse saltem implicito, ut is cui id procurat, post aliquod tempus idem beneficium ipsimet procuranti, vel alteri resignet, aut pensionem seu fructus ex eo præstet. (Schmalzgrueber, in tit. DE SIMONIA, n^{is} 27-37.)

Est simonia *jure divino* quoties res spiritualis pro temporali commutatur, et hoc est gravissimum crimen quod levitatem materiæ non admittit. *Pecunia tua tecum sit in perditionem*, ait sanctus Petrus Simoni mago, *quia donum Dei existimasti pecunia possideri*. Quævis res temporalis, seu parva seu magna, detur tanquam pretium boni supernaturalis, irrogatur gravis injuria Sancto Spiritui.

Est simonia *jure ecclesiastico* quando fiunt pacta aut permutationes quæ Ecclesia prohibuit intuitu religionis et reverentiæ debitæ rebus sacris, atque ut certius vitetur commercium sacrilegum rerum spiritualium et temporalium. Sic, ut nonnulla exempla citemus, Ecclesia vetuit vendi oleum benedictum et

sanctum chrisma, quia periculosum erat ne in æstimatione pretii ratio haberetur benedictionis et res venderetur ultra valorem materiæ; vetuit ne « examinatores candidatorum ad beneficia quidquam occasione hujus examinis, sive ante sive postea « accipiant; *alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alii « dantes incurrant.* » (Conc. Trid. sess. xxiv, cap. xviii, *de Reform.*); vetuit ne ullæ permutationes beneficiorum fiant auctoritate privata, etc., etc.

Qui supradictas sanctiones canonicas transgreditur, fit reus inobedientiæ erga Ecclesiam, quod commune est omnibus violationibus legum canonicarum, sed insuper *incurrit vitium simoniæ*, juxta sententiam allatam concilii. Dum enim aliquam fieri permutationem, aut rem non sacram vendi Ecclesia prohibet ex motivo religionis, propter reverentiam rei sacræ cui conjungitur aut ad quam ordinatur, efficit quod talis venditio seu permutatio sit contra virtutem religionis, id est fieri non possit quin ipsa dignitas rei sacræ violetur, quod constituit peccatum simoniæ... Hæc species simoniæ est etiam peccatum mortale ex genere suo, et pœnis ordinariis contra simoniacos latis plectitur. Alexander III comminatur Episcopo periculum ordinis et dignitatis, si contra præcepta ecclesiastica exigat aliquid pro chrismate sub prætextu prælationis aut consuetudinis. (Cap. *Ea quæ*, 16, DE SIMONIA.) Existimant plures doctores non dari levitatem materiæ in simonia jure ecclesiastico non secus ac in simonia jure naturali, quia « ejusdem est speciei, ait Suarez, ac subinde ejusdem gravitatis substantialis¹. » Cum tamen res sacra non ita directe violetur, et actus malitiam simoniæ non haberet seclusa Ecclesiæ prohibitione, probabilior nobis videtur opinio contraria. Sed in re tanti momenti valde refert ut leges canonicæ accurate serventur².

¹ Suarez, *de Religione*, tom. I, lib. IV, *de Simonia*, cap. vii, n° 13. — Cf. S. Alph. de Liguori, lib. III, n° 50.

² S. Sedes pluries declaravit prohibitum esse vendere et commodare coronas, rosaria, numismata, benedicta cum applicatione indulgentiarum.

729. — II° *Quod pactum requiratur ad rationem simoniæ?*

I. Pactum generatim est contractus quo duo, aut plures, se mutuo obligant ad aliquid dandum, faciendum, vel omittendum. Pactum illud attentatur, si intentio alterum obligandi sit tantummodo ex una parte. Pactum fieri potest explicite, aut implicite, prout partes contrahentes consentiunt verbis expressis de reciproca obligatione, aut illam implicite intendunt: si, v. g., stipulentur obligationem gratitudinis, ita quod alteruter habendus sit infidelis pacto si non conferat temporale, dum acceptaverit spirituale; tunc enim obligationem justitiæ sub occultata specie gratitudinis intendunt.

Notandum insuper contingere posse ut bonum temporale detur occasione rei sacræ, non tanquam illius pretium, sed ob titulum rei sacræ extrinsecum, v. g., ad honestam sustentationem clerici; vel ut motivum impulsivum, excitans nimirum, etsi secundario, non principaliter, voluntatem alterius qui confert bonum tem-

Id speciatim prohibuit Clemens XI pro coronis S. Brigittæ, Const. *de Salute gregis* die 22 sept. an. 1714; et S. Congregatio Indulgentiarum, pro crucibus et coronis quæ in locis terræ sanctæ benedictæ sunt, decret. an. 1721. Alexander VII decretum generale tulerat ea de re ab anno 1657. In instructione data a Secretario S. Congregationis de propaganda fide, post pontificatum Benedicti XIV, ex audientia S. Pontificis, hæc declarantur: « In distribuendis autem hujusmodi coronis et crucibus, etc., eorumque usu, sanctissimus noster servari jubet decretum Alexandri VII, nimirum « ut coronæ, cruces, rosaria, etc., ut supra benedicta, quoad indulgentias « non transeant personam illorum quibus concessæ sunt, aut quibus ab iis « prima vice distribuuntur...; nec non eadem commodari aut precario dari « non possint pro indulgentiarum communicatione, alioquin amittent indulgentias jam concessas; tum etiam præfata post pontificiam benedictionem vendi non possint, juxta dispositionem decreti S. Congregationis « Indulgentiarum et Reliquiarum editi die 3 junii 1721. » (Ferraris, v^o *Indulgentia*, art. v, n° 64, art. vi, n° 25.) Ex decretis allatis prohibetur venditio coronarum, rosariorum, et numismatum benedictorum, etiam abstrahendo ab intentione communicandi indulgentias. Probabile est id intelligi de coronis et numismatibus communibus, quæ sunt adeo exigui valoris ut aliquod periculum sit ne vendantur intuitu benedictionis; non vero de coronis, numismatibus, crucibus ex argento aut auro, in quibus manifestum esset rationem solummodo haberi valoris materiæ.

porale; vel tandem ut motivum primum ac determinans voluntatem.

II. His positis statuitur

PROPOSITIO. — *Ad simoniam quam sacri canones pœnis plectuntur, requiritur pactum, saltem attentatum ex una parte; pactum autem censetur initum quoties res temporalis datur, aut accipitur ut motivum proximum obtinendi rem spiritualem.*

Prob. I^a pars. Canones, qui de simonia statuunt, supponunt rem spiritualem commutari pro re temporali et in eo præsertim sitam esserationem simoniæ, ut sacrilegum commercium ineatur bonorum supernaturalium et terrenorum: porro hæc commutatio non fit quin intercedat aliquod pactum saltem implicitum. Confirmatur ex cap. *Tua nos*, 54, quod sic habet: « Si quis « clericus cum conditione vel pacto largiatur, aut offerat sua « bona, ut illa postmodum pro præbenda retineat et in canonicum admittatur, hujusmodi oblatio vel receptio fieri non « poterit sine vitio simoniæ; cum in talibus omnis pactio aut « conventio cessare debeat juxta canonicas sanctiones.... Si « vero pure ac sine pacto vel conditione qualibet offerat, rogans « humiliter ut in canonicum admittatur, et bona sua retinere « sibi liceat pro præbenda, et clerici ejusdem Ecclesiæ pure « consentiant, hujusmodi receptio fieri poterit absque scrupulo « simoniacæ pravitatis. » Ergo nulla est simonia nisi intercedat pactum.

Dixi: *Saltem attentatum ex una parte*, nam dari potest simonia ex parte unius duntaxat qui offert, aut præstat aliquid temporale animo obligandi alterum ad dandum spirituale, dum alter non advertit, vel advertens non consentit. Ita Simon magus crimen patravit, a quo abhorruit sanctus Petrus. In capite *Tua nos* dicitur clericum apud Deum, qui scrutator est cordium, culpabilem judicari, « si ea intentione ducatur ut « per bona temporalia quæ offert, spiritualia valeat adipisci. »

Prob. II^a pars. Innocentius XI proscripsit an. 1679 duas pro-

positiones sequentes : « Dare temporale pro spirituali non est
 « simonia quando temporale non datur tamquam pretium, sed
 « duntaxat tamquam motivum conferendi vel efficiendi spiri-
 « tuale, vel etiam quando per temporale fit gratuita compensatio
 « pro spirituali aut e contra... Id etiam locum habet, etiamsi
 « temporale sit principale motivum dandi spirituale; imo,
 « etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sicut illud pluris æsti-
 « metur quam res spiritualis. » Quamvis igitur res temporalis
 non detur tanquam *pretium*, sed duntaxat ut *motivum* proxi-
 mum ac principale conferendi spirituale donum, erit simonia.

Ratio est quod gratitudo speciem propriam mutet, atque con-
 vertatur reipsa in obligationem justitiæ, quando deducitur in
 pactum, et determinatur ad tale bonum in particulari præstan-
 dum. Quod auctores propositionis damnatæ dixerunt bonum
 temporale dari tanquam *motivum*, non tanquam *pretium*, mera
 fallacia est; non enim requiritur ad simoniam venditio expressa
 et formalis, sufficit virtualis, voluntas scilicet commutandi
 spiritualia pro temporalibus; talem autem voluntatem habet
 qui dat temporale ut motivum et non aliter. Non certe illud
 dat gratuito, cum ita sit mente dispositus ut non daret si non
 præsumeret alterum obligandum iri conferre spirituale; et si
 spe sua frustretur, queratur se fuisse illusum. Quis non eluderet
 omnes canones simoniam prohibentes, et penas iisdem cano-
 nibus statutas in simoniacos, si dicere sufficiat rem temporalem
 dari ut motivum, non ut pretium?

750. — Multa sunt consecraria e præcedenti assertionem de-
 ducenda : nonnulla indicare sufficiet.

1º Simoniam non committunt qui largiuntur alicui munus
 temporale, spe illum inducendi ad agendum vitam christianam :
 v. g., qui munera puero largitur ut alliciat illius animum ad
 frequentandum catechismum, qui hæretico opem temporalem
 affert ut removeat obstacula, et facilius inclinetur ad audien-
 dum verbum Dei a catholico. In his casibus nullum pactum
 intercedit.

2º Simoniam pariter non committit qui obsequium tempo-
 rale Episcopo præstat, vices secretarii agendo, absque animo
 obligationis illi imponendæ, spe tamen et intentione illius ani-
 mum conciliandi ut beneficium postea donet ex benevolentia et
 gratitudine. Hæc obsequia non habent rationem pretii, sed
 solum conciliant benevolentiam ex qua procedit gratuita colla-
 tio beneficii. Quin etiam liber esse potest a vitio simoniæ qui
 spem hanc suam explicat ei a quo beneficium sperat, modo
 absit intentio obligandi; quia quod licitum est sperare, id lici-
 tum est exprimere verbis⁴.

Grave tamen erit indicium pacti simoniaci impliciti, si se-
 cretarii munere fungatur absque ullo alio emolumento tempo-
 rali, præter spem obtinendi beneficium; non enim moribus
 consuetum est ut obsequia indebita, quæ oneri sunt, gratis
 exhibeantur.

3º Simoniaci merito habentur qui, occasione rei spiritualis
 datæ, exigunt bona temporalia sine titulo extrinseco; item qui
 illa exigunt ultra id juris quod conferunt tituli extrinseci de
 quibus modo. Non asserimus illos esse in rei veritate simonia-
 cos, sed tales haberi posse in praxi : cum enim Ecclesia
 generatim prohibuerit, in reverentiam rerum sacrarum, ne
 clerici aliquid recipiant ultra quod laudabilibus consuetudini-
 bus vel statutis præscriptum est, quæ ultra exiguntur, cum
 nec gratuito donentur, nec debeantur ob titulum extrinsecum,
 reputanda sunt in praxi pretium extortum rei sacræ. « Cujusvis
 « generis mercedum ait, Conc. Trid., conditiones, pacta, necnon
 « importunas atque illiberales eleemosynarum ex actiones,
 « aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi
 « quæstu non longe absunt, omnino prohibeant (Episcopi). »
 Sess. xxii, Decret. *de Observandis et evitandis in celebra-
 tione missæ*. Hinc certe damnantur qui exigunt stipendia pro
 functionibus sacris supra taxam diœcesanam.

⁴ Cf. Suarez, *de Religione*, lib. VI, cap. xlv. — Schmalzgrueber, in tit.
 DE SIMONIA, n° 55-59.

751. — III° *Qui sint tituli extrinseci ad recipiendum, vel etiam ad exigendum bonum aliquod temporale, occasione rei sacræ?*

Præcipui tituli rei sacræ extrinseci sunt : *donatio gratuita, labor extrinsecus, sustentatio clerici, et redemptio ab injusta vexatione.*

I. De *donatione gratuita* non est difficultas, modo sit vere gratuita et Ecclesia eam non prohibuerit ad præcavendum periculum simoniæ.

Ad dignoscendum utrum gratuitum sit donum, an e contra pactum simoniacum specie donationis occultetur, « tria sunt « maxime attendenda, ait Alexander III, personæ scilicet dantis « et accipientis qualitas, quantitas muneris et donationis tem- « pus : qualitas personarum, ut a quo, et cui, videlicet an a « paupere diviti, vel e converso sive a divite locupleti datum « fuerit : æstimatio muneris, et donationis tempus, si magni « vel minoris pretii res data existat, et an instante necessitate, « seu alio tempore conferatur. » (Cap. *Etsi quæstiones*, 48, eod. tit.)

Dixi : *modo Ecclesia non prohibuerit.* Concilium Tridentinum Episcopis interdixit, simul et Episcoporum ministris, ne quovis prætextu recipiant *etiam gratis oblatum* pro collatione ordinum, vel pro litteris testimonialibus, vel dimissoriis (n° 186).

II. *Labor extrinsecus*, id est distinctus ab eo qui impenditur in re sacra peragenda, est etiam titulus exigendi pretium temporale. Ratio est manifesta, cum in tali casu pretium solvatur ob laborem a re sacra separabilem, v. g., si presbyter debeat expectare horam diei provectam ut sacrum faciat, si debeat agere iter arduum, loca remotiora adire. — Aliter vero statuas de parcho, aliove sacerdote qui ex officio tenetur hunc laborem impendere, ut sacramenta suis ovibus exhibeat : si oves non valeant accedere ad Ecclesiam quia infirmitate detinentur, pastor debet eas requirere, non reputans labores, eisque auxilia salutis afferre.

III. De *honesta clerici sustentatione* alibi dictum est, ubi de oblationibus, foundationibus et beneficiis (n^{is} 580 et seq.). Necessitas huic sustentationi providendi titulum extrinsecum suppeditat, et quidem præcipuum.

Eadem ratione rectores monasteriorum exigunt a postulanti- bus et novitiis pensionem, quæ respondeat impensis necessariis ad eorumdem vestitum et victum per tempus probationis. (Concilium Tridentinum, sess. xxv, cap. xvi, *de Regularibus*.)

Quamvis canones non concedant ut dos exigatur ab iis qui vitam religiosam profitentur, imo illud prohibeant (cap. *Quoniam*, 40, eod. tit.), monasteria, quibus desunt redditus sufficientes, exigere possunt ut assecuratur dos, aut pensio annua. Non est simonia in receptione dotis ; siquidem nihil requiritur præter legitimam compensationem impensarum quas necessarias reddit sustentatio monachi ; et sanctiones canonicæ non attingunt monasteria de quibus agitur.

IV. Alium titulum extrinsecum assignant canonistæ *redemptionem ab injusta vexatione* : si quis injustum impedimentum ponat quominus alter consequatur beneficium, aliamve rem spiritualementem ad quam jus plenum habet, poterit iste se pecunia redimere ab injusta vexatione. Nihil tunc emitur spirituale ; removetur tantummodo injuria illata. — Si jus plenum hactenus non habeat et ab eo adipiscendo impediatur injusta vexatione, distinctione opus est : an illa vexatio injusta ab iis opponatur qui concurrere debent ad concessionem beneficii, quales sunt collatores, electores, patroni : an ab aliis qui directe procedere non possunt. In priori casu, non licet dare temporale ad removendam vexationem ; quia tali medio utens sibi viam pararet ad rem spiritualementem, mediante pecunia. In altero casu licet ; quia id nullo jure prohibetur : removetur injuria, sed via ad beneficium non fit expeditior quam fuisset ante oppositionem injusti impedimenti. In eo sensu intelligimus verba S. Thomæ : « Antequam alicui acquiratur jus in episcopatu, vel quacumque « dignitate, vel præbenda, per electionem, vel provisionem,

cum statuerit in schismaticos; quatenus vetitum sit cum schismaticis communicare?

I. Schisma est voluntaria separatio ab unitate Ecclesiæ catholicæ; quapropter, cum Sancta Sedes Petri sit centrum unitatis catholicæ, qui se ab ea sejungunt, obedientiam et subjectionem Romano Pontifici denegando, sunt schismatici. Schismatici etiam nuncupantur, at sensu minus stricto, qui se a suo proprio Episcopo, communionem cum Apostolica Sede habente, separant eique subesse recusant.

Schisma duplex distinguitur: *simplex*, si schismatici nullum dogma fidei catholicæ impugnent, et *errori mixtum*, si perversum dogma habeant. Vix ullum fuit schisma quod non infererit hæresis.

II. Schismatici iisdem pœnis subjacent quibus hæretici; sunt nimirum excommunicati jure communi, privati sepultura ecclesiastica, et omni officio ac beneficio destituendi.

Qui ordines a schismaticis susceperunt sunt ipso jure suspensi, et inhabiles ad officia ecclesiastica adipiscenda, donec schisma abjuraverint et Ecclesiæ sint reconciliati. Hujusmodi ordinationes dicuntur idcirco *irritæ* quod nullum jus ordinatis tribuant sacros ordines sacrilege susceptos exercendi. (Cap. *Quod a prædecessore*, 1, et cap. *Fraternitati tuæ*, 2, DE SCHISMATICIS.)

Cum Pius VI condemnasset *Constitutionem civilem cleri Gallicani*, qua politicus hominum cœtus proprio jure præsumperat immutare universalem Ecclesiæ disciplinam et ordinem hierarchicum evertere, nova circumscriptione provinciarum, dioceseon et parochiarum, novaque ratione inducta pro electione atque institutione Episcoporum, hæc simul declaravit: « Ut gliscenti schismati obicem opponamus... Nos consiliis inhærentes venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, et votis obsecundantes totius episcopalis cœtus Ecclesiæ Gallicæ..., Apostolica potestate in primis edicimus ut quotquot sunt Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi, parochi, vicarii,...

« qui civicum juramentum pure et simpliciter, prout a conventu nationali præscriptum fuit, emiserunt, errorum omnium venenatum fontem et originem, catholicæque Gallicanæ Ecclesiæ mœroris præcipuam causam, nisi intra 40 dies tractaverint, a cujuscumque ordinis exercitio sint suspensi, et irregularitati obnoxii, si ordines exercuerint.

« Declaramus item ac decernimus nefarias eorundem (Episcoporum juxta constitutionem civilem) consecrationes fuisse, et esse omnino illicitas, illegitimas, sacrilegas; ac proinde eosdem omni jurisdictione ecclesiastica carere, atque ab omni exercitio episcopalis ordinis esse suspensos... Pariter declaramus suspensos esse ab exercitio sacerdotalis, seu cujuscumque alterius ordinis, eos omnes qui in execrandis hujusmodi consecrationibus opem, operam, consensum et auxilium præstiterunt... Qui ab ipsis fuerint ecclesiasticis ordinibus initiati, noverint suspensionis vinculo se obstrictos, et si susceptos ordines exercuerint, irregularitati etiam fore obnoxios...

« Qua majori, uti nobis licuit, benignitate, declaravimus hucusque canonicas pœnas inflictas ut mala hactenus perpetrata emendentur... Si fiet unquam, ut nostræ monitiones, quod Deus avertat, in irritum sint recasuræ, sciant nostræ mentis non esse illos a gravioribus iis pœnis liberare quibus per canones subjiuntur, sibi certe persuadeant, se per Nos anathemati subjectos iri. Nosque illos anathemate percussos Ecclesiæ universæ denuntiaturus, tanquam schismaticos, a communionem Ecclesiæ, nostraque, segregatos. » (Breve *Cheritas*, die aprilis 1791.)

III. Communicatio cum schismaticis in divinis iisdem etiam regulis vetatur ac communicatio cum hæreticis. Ut illarum accommodatio ad statum Ecclesiarum Galliæ tempore perturbationis manifestior esset, Pius VI præscripsit dari Episcopis, presbyteris, cunctisque fidelibus instructionem exaratam super quibusdam quæstionibus S. Sedi propositis.

Ex responsis datis in prælaudata instructione sequitur :
 1° Licitum non fuisse adire presbyterum *juratum* pro sacramento baptismatis, nisi in casu extremæ necessitatis, in quo non erat alius valens baptizare. 2° Non potuisse fideles adire parochum *intrusum* pro contrahendo matrimonio; unde si non suppeteret medium habendi presbyterum catholicum facultatibus opportunis ad hoc instructum, fideles debuerunt contrahere sine præsentia proprii pastoris. 3° Fideles potuisse in articulo vel periculo mortis, sacramentum pœnitentiæ recipere a sacerdotibus juratis ac etiam a parochis intrusis, deficiente quovis alio catholico sacerdote. 4° Fidelibus vetitum fuisse assistere, diebus etiam dominicis et festivis, sacrificio Missæ, aliisve officiis celebratis a presbytero, seu parochio, jurato.

Alia quæstio proposita erat : num liceret fidelibus genua flectere coram hostiis consecratis ab intrusis, ad quam responsum fuit affirmative, his vero additis : « Ne in hujusmodi cultu præstando immiscere se videantur catholici cum schismaticis, curabunt idem catholici occasiones declinare occursum schismaticorum, cum sacramentum deferunt. » (*Responsa data a Pio VI de consilio selectæ Cardinalium congregationis, 28 maii 1793.*)

Schismatici resipiscentes non excipiuntur nisi publice, id est coram pastore legitimo et debitis testibus, schisma ejurent, quando publice adhæserunt sectæ schismaticæ ab Ecclesia anathematizata; si vero non fuerint publice sectatores schismatis proscripti, sufficit ut confessarium necessariis facultatibus ad absolvendum a delicto schismatis instructum adeant, veram contritionem profiteantur vitæ antea actæ, ac se obsecuturos auctoritati S. Pontificis et sui Episcopi spondeant.

§ 2. *Delicta contra virtutem religionis.*

Delicta contra virtutem religionis sanctis canonibus specialiter

vetita, sunt præsertim : simonia, sacrilegium, magia, injuria ordinibus regularibus illata.

1° *De simonia.*

727. — I^o *Quid sit, et quotuplex distinguatur simonia?*

I. Simonia, sic dicta a Simone mago qui voluit, oblata pecunia, obtinere a sancto Petro donorum supernaturalium communicationem, definitur communiter : *studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum, mediante pretio temporali*; seu quod in idem recidit : *rerum spiritualium, aut spirituali annexarum, permutatio cum temporalibus.*

Dicitur 1° *Rerum spiritualium, aut spirituali annexarum...* Res mere spirituales, quæ scilicet directe ordinantur ad sanctificationem animæ et ad ordinem divinitus constitutum in Ecclesia, sunt : 1° gratia interna, dona Spiritus sancti, sanctum sacrificium, sacramenta, sacramentalia, orationes communes et privatæ; 2° jurisdictionis ecclesiasticæ adeptio, et ejusdem jurisdictionis spiritualis exercitium in absolutione a censuris, in dispensatione super lege aut voto, in sacræ doctrinæ traditione, et alia hujusmodi; his enim omnibus applicantur verba Christi : *Quod gratis accepistis, gratis date.*

Res spiritualibus annexæ, eisdem diverse annectuntur. Aliæ scilicet existebant et suum proprium valorem habebant *antece-denter*, prius scilicet quam rei spirituali annecterentur, v. g., calix, oleum, corona deprecatoria, etc... Aliæ annectuntur *concomitanter*, aliæ *consequenter*. *Concomitanter*, si rei spirituali ita indivise uniantur ut ab ea separari nequeant et veluti cum ea in unum confundantur; v. g., tempus quod insumitur, seu labor intrinsecus qui impenditur in re sacra peragenda. *Consequenter*, si res temporalis oblineatur post rem sacram, adeo ut res spiritualis sit causa proxima assequendi bonum temporale, v. g., beneficium, redditus beneficii.

Quando autem dicimus res temporales spiritualibus annexas esse materiam simoniæ, non secus ac res mere spirituales, id

non absolute sed cum restrictione asserimus. Et quidem si de rebus *antecedenter* existentibus quæstio sit, vendi seu commutari possunt cum aliis rebus temporalibus absque vitio simoniæ, modo non augeatur illarum pretium ob rationem boni spiritualis, et hæc commutatio non prohibeatur jure canonico. Si de rebus *concomitanter* annexis agitur, canonistæ communiter docent tempus quod insumitur, et laborem intrinsecum qui impenditur in peragenda re sacra, vendi non posse, quia inseparabiliter uniuntur rei sacræ, nec habent pretium distinctum. Christus voluit res spirituales donari gratuito: eluderetur autem divina ordinatio, si subtili distinctione venderetur tempus, seu labor necessarius ad erogandum dona supernaturalia. Quoad res temporales *consequenter* annexas spirituali, regula generalis est reputari materiam simoniæ, si res spiritualis sit causa proxima eas assequendi: quapropter sanctus Gregorius edixit in Epistola ad Gallos: « Si quis dator, vel acceptor, Ecclesias, vel ecclesiastica beneficia, sub pecuniæ interventu susceperit, sive dando « emerit, sive accipiendo vendiderit, a Simonis non excluditur « perditione... Rationis ergo vigore cogitur, quod injuste receperit, restituere. » (Caus. I, quæst. III, cap. II.)

Dicitur 2º rerum spiritualium *cum temporalibus*... Commutare rem spiritualem cum alia re æque spirituali, preces, indulgentias, reliquias Sanctorum, non est simonia, quæ tunc solummodo adest quando bonum spirituale datur aut accipitur pro bono temporali. Quæ sint bona temporalia quæ vetat lex divina commutare pro spiritualibus, explicat sanctus Gregorius in cap. *Sunt nonnulli*, 114, caus. I, quæst. I: « Aliud est « munus ab obsequio, aliud munus a manu, aliud munus a « lingua. Munus quippe ab obsequio est subjectio indebite im- « pensa. Munus a manu pecunia est. Munus a lingua favor. « Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere excu- « tit manus, quando in divinis rebus, non solum nullam pecu- « niam, sed etiam humanam gratiam non requirit. »
Munus ab obsequio est, si quis donet rem spiritualem in pre-

tium obsequii temporalis indebiti; v. g., si præstet obsequium temporale pretio æstimabile, quale reputatur munus secretarii, nullo stipendio adductus sed promissione ipsi facta canonicatus, alteriusve beneficii vacaturi. Dicitur in cap. *Cum essent*, 12, de SIMONIA, promissionem factam clerico alicujus beneficii tribuendi, si promoveret certum negotium in curia Romana, *continere simoniacam pravitatem*.

Munus *a manu* reputatur res quævis pretio æstimabilis data, vel promissa in futurum, pecunia, remissio debiti, liber, etc...

Munus *a lingua* intelliguntur preces, adulationes, commendationes, quæ, ex pacto expresso aut tacito, interponuntur apud superiorem, seu alium quempiam. Apud homines preces hujusmodi seu commendationes, habentur aliquid pretio æstimabile. Simoniæ, igitur, reus esset Prælati qui, v. g., clerico canonicatum conferret ea conditione ut ab eo laudaretur atque commendaretur apud ministrum Principis, seu magnatem quempiam, a quo Prælati aliquid exinde sibi gratum obventurum sperat.

Dicitur 3º rerum spiritualium cum temporalibus *permutatio*: scilicet pactum expressum, seu implicitum, quo obtineatur res temporalis in commutationem rei spiritualis, uti sunt contractus innominati: *do ut des, facio ut facias*, etc..., quod in quæstione subsequenti enucleare debemus.

728.—II. Simonia dividitur, ratione modi quo committitur, in *mentalem, conventionalem, realem et confidentialem*; ratione juris quod violatur, in simoniam *jure naturali aut divino* vetitam, et in simoniam vetitam *jure ecclesiastico*.

Simonia *mentalis* est internus voluntatis actus quo aliquis rem spiritualem alteri confert, ea intentione ut illum obstringat ad reddendum aliquid temporale, aut vicissim. Canonistæ non pertractant de simonia mere mentali, quia, cum nullo signo exterius manifestetur, non est obnoxia pœnis jure canonico sancitis.

Simonia *conventionalis* est conventio externa, sive explicita

sive implicita, dandi spirituale pro temporali, aut vice versa; quæ quidem conventio, quamdiu non fuit opere externo consummata, non plectitur pœnis juris canonici.

Simonia *realis* est conventio opere externo consummata ex utraque parte, saltem inchoative; dum, v. g., ab uno res spiritualis data est, ab altero autem pars saltem pretii conventi soluta est.

Non requiritur ad rationem simoniæ realis, ut res utraque spiritualis et temporalis simul mutuo tradatur, sed sufficit si tradatur post tempus etiam longum. Simonia remanet conventionalis quamdiu non fit ex parte utraque traditio saltem inchoata rei; ex eo autem temporis momento quo traditio fit, peccatum consummatur, simonia evadit realis, et, quoad pœnas juris retrogreditur ad tempus pactionis præteritæ.

Simonia *confidentialis* locum habet in materia beneficii, quando scilicet aliquis beneficium ecclesiasticum alteri quocumque modo procurat, v. g., eligendo, præsentando, conferendo, vel in ejus gratiam resignando, cum pacto, sin expresse saltem implicito, ut is cui id procurat, post aliquod tempus idem beneficium ipsimet procuranti, vel alteri resignet, aut pensionem seu fructus ex eo præstet. (Schmalzgrueber, in tit. DE SIMONIA, n^{is} 27-37.)

Est simonia *jure divino* quoties res spiritualis pro temporali commutatur, et hoc est gravissimum crimen quod levitatem materiæ non admittit. *Pecunia tua tecum sit in perditionem*, ait sanctus Petrus Simoni mago, *quia donum Dei existimasti pecunia possideri*. Quævis res temporalis, seu parva seu magna, detur tanquam pretium boni supernaturalis, irrogatur gravis injuria Sancto Spiritui.

Est simonia *jure ecclesiastico* quando fiunt pacta aut permutationes quæ Ecclesia prohibuit intuitu religionis et reverentiæ debitæ rebus sacris, atque ut certius vitetur commercium sacrilegum rerum spiritualium et temporalium. Sic, ut nonnulla exempla citemus, Ecclesia vetuit vendi oleum benedictum et

sanctum chrisma, quia periculosum erat ne in æstimatione pretii ratio haberetur benedictionis et res venderetur ultra valorem materiæ; vetuit ne « examinatores candidatorum ad beneficia quidquam occasione hujus examinis, sive ante sive postea « accipiant; *alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alii « dantes incurrant.* » (Conc. Trid. sess. xxiv, cap. xviii, *de Reform.*); vetuit ne ullæ permutationes beneficiorum fiant auctoritate privata, etc., etc.

Qui supradictas sanctiones canonicas transgreditur, fit reus inobedientiæ erga Ecclesiam, quod commune est omnibus violationibus legum canonicarum, sed insuper *incurrit vitium simoniæ*, juxta sententiam allatam concilii. Dum enim aliquam fieri permutationem, aut rem non sacram vendi Ecclesia prohibet ex motivo religionis, propter reverentiam rei sacræ cui conjungitur aut ad quam ordinatur, efficit quod talis venditio seu permutatio sit contra virtutem religionis, id est fieri non possit quin ipsa dignitas rei sacræ violetur, quod constituit peccatum simoniæ... Hæc species simoniæ est etiam peccatum mortale ex genere suo, et pœnis ordinariis contra simoniacos latis plectitur. Alexander III comminatur Episcopo periculum ordinis et dignitatis, si contra præcepta ecclesiastica exigat aliquid pro chrismate sub prætextu prælationis aut consuetudinis. (Cap. *Ea quæ*, 16, DE SIMONIA.) Existimant plures doctores non dari levitatem materiæ in simonia jure ecclesiastico non secus ac in simonia jure naturali, quia « ejusdem est speciei, ait Suarez, ac subinde ejusdem gravitatis substantialis¹. » Cum tamen res sacra non ita directe violetur, et actus malitiam simoniæ non haberet seclusa Ecclesiæ prohibitione, probabilior nobis videtur opinio contraria. Sed in re tanti momenti valde refert ut leges canonicæ accurate serventur².

¹ Suarez, *de Religione*, tom. I, lib. IV, *de Simonia*, cap. vii, n° 13. — Cf. S. Alph. de Liguori, lib. III, n° 50.

² S. Sedes pluries declaravit prohibitum esse vendere et commodare coronas, rosaria, numismata, benedicta cum applicatione indulgentiarum.

729. — II° *Quod pactum requiratur ad rationem simoniæ?*

I. Pactum generatim est contractus quo duo, aut plures, se mutuo obligant ad aliquid dandum, faciendum, vel omittendum. Pactum illud attentatur, si intentio alterum obligandi sit tantummodo ex una parte. Pactum fieri potest explicite, aut implicite, prout partes contrahentes consentiunt verbis expressis de reciproca obligatione, aut illam implicite intendunt: si, v. g., stipulentur obligationem gratitudinis, ita quod alteruter habendus sit infidelis pacto si non conferat temporale, dum acceptaverit spirituale; tunc enim obligationem justitiæ sub occultata specie gratitudinis intendunt.

Notandum insuper contingere posse ut bonum temporale detur occasione rei sacræ, non tanquam illius pretium, sed ob titulum rei sacræ extrinsecum, v. g., ad honestam sustentationem clerici; vel ut motivum impulsivum, excitans nimirum, etsi secundario, non principaliter, voluntatem alterius qui confert bonum tem-

Id speciatim prohibuit Clemens XI pro coronis S. Brigittæ, Const. *de Salute gregis* die 22 sept. an. 1714; et S. Congregatio Indulgentiarum, pro crucibus et coronis quæ in locis terræ sanctæ benedictæ sunt, decret. an. 1721. Alexander VII decretum generale tulerat ea de re ab anno 1657. In instructione data a Secretario S. Congregationis de propaganda fide, post pontificatum Benedicti XIV, ex audientia S. Pontificis, hæc declarantur: « In distribuendis autem hujusmodi coronis et crucibus, etc., eorumque usu, sanctissimus noster servari jubet decretum Alexandri VII, nimirum « ut coronæ, cruces, rosaria, etc., ut supra benedicta, quoad indulgentias « non transeant personam illorum quibus concessæ sunt, aut quibus ab iis « prima vice distribuuntur...; nec non eadem commodari aut precario dari « non possint pro indulgentiarum communicatione, alioquin amittent indulgentias jam concessas; tum etiam præfata post pontificiam benedictionem vendi non possint, juxta dispositionem decreti S. Congregationis « Indulgentiarum et Reliquiarum editi die 3 junii 1721. » (Ferraris, v^o *Indulgentia*, art. v, n° 64, art. vi, n° 25.) Ex decretis allatis prohibetur venditio coronarum, rosariorum, et numismatum benedictorum, etiam abstrahendo ab intentione communicandi indulgentias. Probabile est id intelligi de coronis et numismatibus communibus, quæ sunt adeo exigui valoris ut aliquod periculum sit ne vendantur intuitu benedictionis; non vero de coronis, numismatibus, crucibus ex argento aut auro, in quibus manifestum esset rationem solummodo haberi valoris materiæ.

porale; vel tandem ut motivum primum ac determinans voluntatem.

II. His positis statuitur

PROPOSITIO. — *Ad simoniam quam sacri canones pœnis plectuntur, requiritur pactum, saltem attentatum ex una parte; pactum autem censetur initum quoties res temporalis datur, aut accipitur ut motivum proximum obtinendi rem spirituales.*

Prob. I^a pars. Canones, qui de simonia statuunt, supponunt rem spirituales commutari pro re temporali et in eo præsertim sitam esserationem simoniæ, ut sacrilegum commercium ineatur bonorum supernaturalium et terrenorum: porro hæc commutatio non fit quin intercedat aliquod pactum saltem implicitum. Confirmatur ex cap. *Tua nos*, 54, quod sic habet: « Si quis « clericus cum conditione vel pacto largiatur, aut offerat sua « bona, ut illa postmodum pro præbenda retineat et in canonicum admittatur, hujusmodi oblatio vel receptio fieri non « poterit sine vitio simoniæ; cum in talibus omnis pactio aut « conventio cessare debeat juxta canonicas sanctiones.... Si « vero pure ac sine pacto vel conditione qualibet offerat, rogans « humiliter ut in canonicum admittatur, et bona sua retinere « sibi liceat pro præbenda, et clerici ejusdem Ecclesiæ pure « consentiant, hujusmodi receptio fieri poterit absque scrupulo « simoniæ pravitatis. » Ergo nulla est simonia nisi intercedat pactum.

Dixi: *Saltem attentatum ex una parte*, nam dari potest simonia ex parte unius duntaxat qui offert, aut præstat aliquid temporale animo obligandi alterum ad dandum spirituales, dum alter non advertit, vel advertens non consentit. Ita Simon magus crimen patravit, a quo abhorruit sanctus Petrus. In capite *Tua nos* dicitur clericum apud Deum, qui scrutator est cordium, culpabilem judicari, « si ea intentione ducatur ut « per bona temporalia quæ offert, spirituales valeat adipisci. »

Prob. II^a pars. Innocentius XI proscrispsit an. 1679 duas pro-

positiones sequentes : « Dare temporale pro spirituali non est
 « simonia quando temporale non datur tamquam pretium, sed
 « duntaxat tamquam motivum conferendi vel efficiendi spiri-
 « tuale, vel etiam quando per temporale fit gratuita compensatio
 « pro spirituali aut e contra... Id etiam locum habet, etiamsi
 « temporale sit principale motivum dandi spirituale; imo,
 « etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sicut illud pluris æsti-
 « metur quam res spiritualis. » Quamvis igitur res temporalis
 non detur tanquam *pretium*, sed duntaxat ut *motivum* proxi-
 mum ac principale conferendi spirituale donum, erit simonia.

Ratio est quod gratitudo speciem propriam mutet, atque con-
 vertatur reipsa in obligationem justitiæ, quando deducitur in
 pactum, et determinatur ad tale bonum in particulari præstan-
 dum. Quod auctores propositionis damnatæ dixerunt bonum
 temporale dari tanquam *motivum*, non tanquam *pretium*, mera
 fallacia est; non enim requiritur ad simoniam venditio expressa
 et formalis, sufficit virtualis, voluntas scilicet commutandi
 spiritualia pro temporalibus; talem autem voluntatem habet
 qui dat temporale ut motivum et non aliter. Non certe illud
 dat gratuito, cum ita sit mente dispositus ut non daret si non
 præsumeret alterum obligandum iri conferre spirituale; et si
 spe sua frustretur, queratur se fuisse illusum. Quis non eluderet
 omnes canones simoniam prohibentes, et penas iisdem cano-
 nibus statutas in simoniacos, si dicere sufficiat rem temporalem
 dari ut motivum, non ut pretium?

750. — Multa sunt consecraria e præcedenti assertionem de-
 ducenda : nonnulla indicare sufficiet.

1º Simoniam non committunt qui largiuntur alicui munus
 temporale, spe illum inducendi ad agendum vitam christianam :
 v. g., qui munera puero largitur ut alliciat illius animum ad
 frequentandum catechismum, qui hæretico opem temporalem
 affert ut removeat obstacula, et facilius inclinetur ad audien-
 dum verbum Dei a catholico. In his casibus nullum pactum
 intercedit.

2º Simoniam pariter non committit qui obsequium tempo-
 rale Episcopo præstat, vices secretarii agendo, absque animo
 obligationis illi imponendæ, spe tamen et intentione illius ani-
 mum conciliandi ut beneficium postea donet ex benevolentia et
 gratitudine. Hæc obsequia non habent rationem pretii, sed
 solum conciliant benevolentiam ex qua procedit gratuita colla-
 tio beneficii. Quin etiam liber esse potest a vitio simoniæ qui
 spem hanc suam explicat ei a quo beneficium sperat, modo
 absit intentio obligandi; quia quod licitum est sperare, id lici-
 tum est exprimere verbis⁴.

Grave tamen erit indicium pacti simoniaci impliciti, si se-
 cretarii munere fungatur absque ullo alio emolumento tempo-
 rali, præter spem obtinendi beneficium; non enim moribus
 consuetum est ut obsequia indebita, quæ oneri sunt, gratis
 exhibeantur.

3º Simoniaci merito habentur qui, occasione rei spiritualis
 datæ, exigunt bona temporalia sine titulo extrinseco; item qui
 illa exigunt ultra id juris quod conferunt tituli extrinseci de
 quibus modo. Non asserimus illos esse in rei veritate simonia-
 cos, sed tales haberi posse in praxi : cum enim Ecclesia
 generatim prohibuerit, in reverentiam rerum sacrarum, ne
 clerici aliquid recipiant ultra quod laudabilibus consuetudini-
 bus vel statutis præscriptum est, quæ ultra exiguntur, cum
 nec gratuito donentur, nec debeantur ob titulum extrinsecum,
 reputanda sunt in praxi pretium extortum rei sacræ. « Cujusvis
 « generis mercedum ait, Conc. Trid., conditiones, pacta, necnon
 « importunas atque illiberales eleemosynarum ex actiones,
 « aliaque hujusmodi, quæ a simoniaca labe, vel certe a turpi
 « quæstu non longe absunt, omnino prohibeant (Episcopi). »
 Sess. xxii, Decret. *de Observandis et evitandis in celebra-
 tione missæ*. Hinc certe damnantur qui exigunt stipendia pro
 functionibus sacris supra taxam diœcesanam.

⁴ Cf. Suarez, *de Religione*, lib. VI, cap. xlv. — Schmalzgrueber, in tit.
 DE SIMONIA, n° 55-59.

751. — III° *Qui sint tituli extrinseci ad recipiendum, vel etiam ad exigendum bonum aliquod temporale, occasione rei sacræ?*

Præcipui tituli rei sacræ extrinseci sunt : *donatio gratuita, labor extrinsecus, sustentatio clerici, et redemptio ab injusta vexatione.*

I. De *donatione gratuita* non est difficultas, modo sit vere gratuita et Ecclesia eam non prohibuerit ad præcavendum periculum simoniæ.

Ad dignoscendum utrum gratuitum sit donum, an e contra pactum simoniacum specie donationis occultetur, « tria sunt « maxime attendenda, ait Alexander III, personæ scilicet dantis « et accipientis qualitas, quantitas muneris et donationis tem- « pus : qualitas personarum, ut a quo, et cui, videlicet an a « paupere diviti, vel e converso sive a divite locupleti datum « fuerit : æstimatio muneris, et donationis tempus, si magni « vel minoris pretii res data existat, et an instante necessitate, « seu alio tempore conferatur. » (Cap. *Etsi quæstiones*, 48, eod. tit.)

Dixi : *modo Ecclesia non prohibuerit.* Concilium Tridentinum Episcopis interdixit, simul et Episcoporum ministris, ne quovis prætextu recipiant *etiam gratis oblatum* pro collatione ordinum, vel pro litteris testimonialibus, vel dimissoriis (n° 186).

II. *Labor extrinsecus*, id est distinctus ab eo qui impenditur in re sacra peragenda, est etiam titulus exigendi pretium temporale. Ratio est manifesta, cum in tali casu pretium solvatur ob laborem a re sacra separabilem, v. g., si presbyter debeat expectare horam diei profectam ut sacrum faciat, si debeat agere iter arduum, loca remotiora adire. — Aliter vero statuas de parcho, aliove sacerdote qui ex officio tenetur hunc laborem impendere, ut sacramenta suis ovibus exhibeat : si oves non valeant accedere ad Ecclesiam quia infirmitate detinentur, pastor debet eas requirere, non reputans labores, eisque auxilia salutis afferre.

III. De *honesta clerici sustentatione* alibi dictum est, ubi de oblationibus, foundationibus et beneficiis (n^{is} 580 et seq.). Necessitas huic sustentationi providendi titulum extrinsecum suppeditat, et quidem præcipuum.

Eadem ratione rectores monasteriorum exigunt a postulanti- bus et novitiis pensionem, quæ respondeat impensis necessariis ad eorumdem vestitum et victum per tempus probationis. (Concilium Tridentinum, sess. xxv, cap. xvi, *de Regularibus*.)

Quamvis canones non concedant ut dos exigatur ab iis qui vitam religiosam profitentur, imo illud prohibeant (cap. *Quoniam*, 40, eod. tit.), monasteria, quibus desunt redditus sufficientes, exigere possunt ut assecuratur dos, aut pensio annua. Non est simonia in receptione dotis ; siquidem nihil requiritur præter legitimam compensationem impensarum quas necessarias reddit sustentatio monachi ; et sanctiones canonicæ non attingunt monasteria de quibus agitur.

IV. Alium titulum extrinsecum assignant canonistæ *redemptionem ab injusta vexatione* : si quis injustum impedimentum ponat quominus alter consequatur beneficium, aliamve rem spiritualement ad quam jus plenum habet, poterit iste se pecunia redimere ab injusta vexatione. Nihil tunc emitur spirituale ; removetur tantummodo injuria illata. — Si jus plenum hactenus non habeat et ab eo adipiscendo impediatur injusta vexatione, distinctione opus est : an illa vexatio injusta ab iis opponatur qui concurrere debent ad concessionem beneficii, quales sunt collatores, electores, patroni : an ab aliis qui directe procedere non possunt. In priori casu, non licet dare temporale ad removendam vexationem ; quia tali medio utens sibi viam pararet ad rem spiritualement, mediante pecunia. In altero casu licet ; quia id nullo jure prohibetur : removetur injuria, sed via ad beneficium non fit expeditior quam fuisset ante oppositionem injusti impedimenti. In eo sensu intelligimus verba S. Thomæ : « Antequam alicui acquiratur jus in episcopatu, vel quacumque « dignitate, vel præbenda, per electionem, vel provisionem,